

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FÉLSEG^o

E N G E D E L M É V E L ;

o o o o o o o o o o

Nro 4.

Költ Bétsben, Bold. Afelzony Havának (Januáriusnak)
 12-dik napján 1798-dik Efstendöben.

Német Birodalmi Tudósítások.

A' Kolóniai Választó-Hertzeg — *egy*
tr'a' Regensburgi Fr. Újság — hathatósan
 terjesztette eleikbe a' maga Rend-társsai-
 nak, hogy a' magok Rastadt Követjeik-
 nek adjanak minden meg-határozás nélkül
 való plenipotentziát, 's egyesítsék mago-
 kat a' Tsász. Felséggel: mivel a' F. Au-
 sztriai Ház' java, el szakaszthatatlan a' Né-
 met-Birodalmétól.

D

Moguntziába bé-mentek D^{éc.} 30-dikán a' Frantziák. Vízfsza-kezdetek már most oda takakodni, azon el fajúlt Fiak is, kik el hagyván Hazájokat, a' Fr. Respublikához költöztek vólt által. Egy az ilyen Kiköltöztek közzül *Hoffmann* Polgár, a' ki Philosophiát tanító Profeszszorvala *Moguntziábann*. Ez most egy Hirdetményt intézett Polgártársaihoz, melyben jelenti nékiek, hogy az ő Várossok, Fő városává vagon rendelve egy újjonnan fel állítandó Fr. Departmánának (Közönségestársaságosztálynak). Ez a' *Hoffmann* és *Metternich*, mindég együtt járnak *Rudler* Polgárral, a' ki Fő-Kommiszszarius, a' Frantziák által el foglalt Német-Birodalmi Tartományokban.

A' Regensburgi Gyűlés, 8-dik Januáriusra határozta a' Német Birodalmi Rendek Rastadi Követei' plenipotentziájának meg-változtatásáról tartandó tanátskozást. Az e' végre meg kívántató szükséges Útasításokat (Instruktziókat), Staféták által küldette meg magának a' Rendecktől.

Olasz Országi Tudósítások:

Velentzében, kevés hijja vólt D^{éc.} végé felé, hogy a' Fegyveres-házbéli Munkások, a' kik nagy számmal vagnak, reájok nem támadtak a' Frantziákra, ke-

szervesen szemlélvén, hogy a' mit el nem vihettek Azok magokkal, el rontották.

Mediolánumból alig vonta vala ki a' lábát *Bonaparte*: hogy már a' Cisalpina Respublika' Törvényhozói, mindjárt által kezdték hágni azon regulákat, melyeket *Bonaparte* szabott eleikbe. Párisból tehát meg-izenődött nékiek *Berthier* Generális által, hogy Ők még nem tanulhattak belé, egy nagy Társaságnak magok fejétől való igazgatásába: minekokaért tsak arra hallgassanak, a' mit a' Fr. Respublika tanátsol nékiek. Valóban szükséges ezekre az Emberekre, más szomszéd Hatalmasságok' részéről is a' vigyázás: mert hogy ők nem akarnak a' bőrökben meg-férni: bizonyítják az *Urbínoi* Hertzegség ellen tett lépéseik, 's egy közzülök, *Fontana* nevű, nyilván is mondotta a' 18-dik Decemberi Közönséges Gyűléssekben, hogy kevés észtendők múlva, az ő Respublikájok nem Cisalpinának, hanem általjában Olasznak fog neveztetni.

Párisi Tudósítások: — *Bonaparte*, még Dec: 27-dikénn Párisbann mulatott. 25-dikénn már a' Felesége is ott vólt. — A' nagy hadi-készületek mellett se' felejtik kezik el *Bonaparte*, az Anglusokkal lehető meg-békéllésnek munkálódásáról: mert egy nagy talentomú Személy, *Gallois* ne-

vezetű, egyenesen ugyan a' Frantzia foglyok' ki-váltása végett indíttatott Londonba Déc. 24-dikénn: de a' Békesség' dolgában is vett titkos Kommissziót a' Kormányzástól. — Egy Párisi Újság, *Julius Czézár'* idejétől fogva mind öfzsze számlálta, az Ángliai, Skótziai, és Hiberniai föld ellen lett indulásokat, 's harminzkilentzre summálta azoknak számát, melyek közzül harminzhárom szerentsés volt. — A' Velentzei Respublika' hadi hajóival egyesített Hajós-Svadronja *Bruys Fr.* Admirálisnak, *Toulon* partjaihoz várattott a' földközi-tengerről: hogy ott friss eleséget vegyen magához: mely meglévén azonnal szándékozott indulni a' *Carthagenai*, és *Cádixi* Kikötőhelyekbe, 's onnét, két Spanyol Hajósseregostályokkal egyesülve, *Brest* alá. — A' *Bresti* Kikötőhelyben nagy félelem volt Déc. 17-dik estvéjén, mert 6 és hét óra között egyfzerre minden előre való füst nélkül, tűz lobbant ki a' Fára ügyelő Tisztviselők' épületéből, 's nagy szél fújt Dél és Napkelet közzül; mindazáltal, minthogy a' tűz ellen való jó rendelések, serényen végrehajtottak: az említett épületen kívül tsupán egy égett még el, t. i. a' Hajó-készítés' Igazgatóié. A' két türhető. — Minden Ts. Kir.; Hafszus; Bádeni; és Würtembergi foglyok, visszabotsáttattak. Fr.

Országból: ott maradnak még ellenben a' Német-Birodalom Seregekbéli egyéb foglyok, a' *Rastatti* Békesség-kötés' végződéséig. — A' Directoriális Újság' 27-dik Decemberi Darabjának egy Tzikkelye ez: „Az a' (Fr.) Korpus, mely a' Rajna' jobb meljékén, a' *Lahn* és *Sieg* folyó vizek között vonja öfzfze magát, közel a' Prufsziai neutralitás-líneájához, nagyobb számú fog lenni, mint sem eleinten lehetett gondolni. Mert még egynehány Regimentek mennek hozzá által a' Rajnán, *Andernachnál*, *Neuwiednél*, és *Koblentznél*. Egy titkos nagy tzélra vagyon rendelve: 's a' vezérlése, *Championet* Generálisra bízattatott. — A' Directoriális Újságban (a' *Redacteurben*) olvastatik e' következő Tudósítás is: A' Direktórium, egy Írást intézett a' Belső-dolgokra ügyelő Ministerhez, melynek értelme ez: Polgár Minister! A' Direktórium, reá bízta Kegyelmedre darab idővel ezelőtt, hogy tudósítaná őtet mentől elébb a' Vaudumi Lakosok közzül sokaknak kérése eránt, kik az ő régi Szövetségeiknél fogva, kívánják a' Fr. Respublika' Közbenjárását, a' magok jussaiknak vissza-állíttatására nézve. A' Tudósítást még nem tette meg Kegyelmed; azonban a' Direktórium kötelességének tartja, hogy az említett kérésre nézve, halogatás nélkül végezzen: ezért is siessen Kegyelmed

a' kívántt Tudósítással. (*Vaudum* (*Pays de Vaud*) leg-szebb és leg-termékenyebb Tartománya Helvétziának. Egy részét teszi a' Bernai Kantonnak. A' Lakosai erősek, alkalmasok a' tudományokra is: — *Ochs* Úr, a' Basíleai Fő Polgármester, minden republikánus vendégségekbe is hivatalos volt. *Moreau*, *Kellermann*, és *Clarke* Generálisok is kaptak hivatalt a' 20-dik Décemberi vendégségre: de nem jelentek meg. — A' Seregeknek jutalmúl ígért milliárdot miképpen kellessék ki-olztani leg-jobb móddal? sokáig tanátskozott ezen tárgyról, egy a' végre ki-nevezett Törvényhozó-gyűlési Kommisszió, melynek ítéletét végre, 18. dik Déc. ben terjesztette *Jourdan* Generális a' Gyűlés' eleibe. Rövid summaja a' Kommisszió' vélekedésének oda ment ki: hogy a' közönséges Békesség' kezdetétől fogva, interes formában bizonyos summa penzket kell ki-olztatni esztendőnként, minden le-vonás nélkül, a' Katonáknak, mely summák között a' leg-nagyobb 1500 líver legyen. Kinek mennyit kelljen adni? nem a' rang, hanem a' szolgálat esztendei határozzák meg, és ha más penziója lehet is valakinek: az itt, nem jó tekintetbe. Azoknak része, a' kik meg-halnak, az élökre megy által: ha pedig mind ki halnak az efféle jutalom-szedő Katonák, úgy az

egész 'summa, melynek csak az interessei ösztogatódtak vólt ki, a' Respublikára száll. A' Gyűlés ki-nyomtattatta *Jourdán'* Beszédét.

Helvétziai Tudósítások.

A' Helvétziai Respublikánál, *Barthelémyt*, *Bacher* Polgár váltotta vala fel a' Fr. Követségben: mely hívatalt folytatott is egy darabig, hanem Déc. 27-dikén által adta azt *Mengaud* Polgárnak, úgymint a' kit nevezett helyébe Helvétziai Fr. Követé a' Direktórium; *Otet* (*Bachert*) pedig *Regensburgba* rendelte. Még utóljára, egy kívánságot terjesztett vólt a' Direktórium' nevében, *Basilea'* Előljárói' eleibe. Hogy t. i. tiltsák meg minden Idegeneknek a' Sz. Márton' Templomában való megjelenést, mivel ezen Templomba, a' Fr. földről is sokan jártak által Katholikus Isteni-tiszteletre. Ugyan azon időben, hasonló értelmű kérését közölte Helvétziának közönséges Kormányfzékével is, a' *Solothurni* Kantonbéli *Dornachi* Klastrom' Templomára nézve.

A' *Helvétziai* Levelek, egyesség, és igaz hazafiság' lelkét óhajtanak az *Araui* Gyűlésnek: mivel, ha az által lelkesítetik: úgy reménylik, hogy a' Helvétziai Respublika, mostani kétséges ki-menetelű környülállásaiban is meg-tarthatja magát.

Londoni Tudósítások: A' Nagy-Britanniai Korona alatt lévő Nemzetnek, a' Frantzia hánykodások és fenyegetődzések ellen való meg-bátorítására, ki hirdettette a' Ministériom, hogy Angliának, Skótzsiának, és Irlandiának Kikötőhelyeiben, 57 líneai hajók, és 68 Fregátok várják kézfzen a' kérkedő ellenségnek érkezését. A' líneai hajók között 74 ágyús a' leg-kis-sebb; a' leg-nagyobb pedig 110 ágyús; a' Fregátok között a' leg-kis-sebb 24; a' leg-nagyobb 50 ágyús. — Londonból, két millió forintnál többet küldött a' Bankó Déc. 16 dikánn, újonnan vertt arany-pénzekben Irlandiába, a' hol sok pénz kíván-tatik a' Katonaság' tartására. — A' tengeri győzedelmek' innepe, Déc. 19-dikére határoztatván, végbe is ment az nap felséges tzeremóniával, melyen mindazáltal nem jelent meg a' Korona-örököse (Wal-lis Hertzeg); valamint a' Ministériommal ellenkező Ország-gyűlési Felekezet sem. *Pitt* Ministerről is az a' hír folyt egy-néhány napokkal a' tzeremónia előtt: hogy nem fogna azon meg-jelenni; de ezen hír meg nem igazódott; mert jelen vólt *Pitt* Úr, még pedig katonai forma-ruhához hasonló öltözetben, és a' Dámák, valamint a' Ki-rály 's a' Tengeri Vezérek eránt, úgy *Pitt* Minister eránt is örvendező tiszteletjeket nyilatkoztatták az ablakokból; hanem a' Köznép, sok helyen piszszegett *Pitt* Úr'

hintaja mellett; a' tzeremónia' végződésével pedig erőszakoskodásra is vetemedtek nemely gorombák, *Pitt* Ur' Kotsissa ellen, úgy hogy a' Minister, kéntelenítettett más hinton vitetni haza magát katonai őrizet között. Találtak oly gonosz Emberek is, kik a' tzeremóniát meg-előzött éjtszákán, mindenféle sértő eszközöket hánytak el az útszákön, hogy meg-sebesedvénn azok által a' lovak, zürzavar következék: de nem érték tzeljokat; mert a' vígyázó Politzáj fel-szedette az említett eszközöket. — Más nap egy vad marhát is kergettek a' prótzelzsió közzé; de a' gyalog Katonaság' bajonétjai győzedelmeskedtek a' marha' vadságánn.

Különös fényességű győzedelmi pompával mentek a' fenn említett napon a' Király és Királyné a' Sz. Pál Templomába. Nagy számú Követők közzül valók voltak, az Ország-gyűlésnek és a' F. Familiának Tagjai is. Elő vitettek a' győzedelmek' valóságos jelei, t. i. a' Frantziaktól 1794-dik eszt. nek 1-ső Jún. án, 's 14-dik Mártz. án; nem különben 1795 dik eszt. nek 23 dik Jún. án; a' Spanyoloktól *S. Vincentnél*, 1797-dik esztendőnek 14-dik Febr. án, és *Trinidad* előtt, ugyan azon eszt. nek 17-dik Febr. án; a' Hollandusoktól 1796 dik eszt. nek 17-dik Aug. án a' *Jó Reménység' fokánál*, és 1797-dik eszt. nek 11. Oct. en *Hollandia'* partjainál el nyert zász-

lók, 3 hadi-szekereken, sok Tengeri Katonák 's Hajós-Legények között. Minden szekér után mentek különös hintókon a' győzedelmes Vezérek' Képviselői. *Duncan* Admirális tsak maga vólt jelen személy szerént. A' szekereket követő Sereg' Muzsikussai a' Népnek egy kedves énekét zengedezték: *Rule Britannia!* (Uralkodj Britannia!). — A' Templomban le rakattak a' zászlók az Óltárra. A' Lincsolni Püspök prédikált. 2. Sam. 22. R. nek. 1, 2, 's 3-dik w. ből: a' Kánonokok pedig el énekeltek egynehány verseket, David' Zsóltáriból.

Elegyes Tudósítások.

A' Szép Nem, valamint más Országokban: úgy Angliában is igen meg-tisztelte a' Török turbánt: mert annak hasonlatosságára készített fő-ékeséget kezdett színtire viselni: de bezzeg a' Londoni Szép Nemnek egy salakja, rítúl meg-betsteleníté maga részéről a' turbánt, oly tzeremónia' alkalmaságával tévén fel fejére annak mását, a' melynek szemlélése, undorodást okozott a' Nézőkben. Történt t. i. hogy egy Londoni vagyonos Afzszony — *Fipoe* nevezetü — gyilkosságoknak 's tolvajságoknak elkövetéséről győzöttévénn meg törvényessenn, akasztófára ítéltetett. **Exekuziója'** napjául 11-dik Décember ren-

deltetett, mely napon az Afzfzony, módosan neki friziroztatta a' haját, szép fehér muselin-ruhába öltözött, turbán-forma süveggel fedte fejét; 's úgy végeztetett ki.

A' midőn *Bonaparte*, kereftül utazék leg-utólszor *Turin* Városán: a' Szárdiniai Király ajándéku' küldötte néki a' maga képét: de *Bonaparte* el nem vette azon okból: mivel Ő — *úgymond* — tsak a' Felesége, és a' Barátjai' képét viseli.

Bonapartét, két gyönyörű Dámák között látván ülni Párisban egy Ifjú Tiszt, ily komplimentet tett egyszerre mind háromjoknak: „*A' Ditsőség, nem foglalhat jobb helyet, mint a' Finom-ézés, és a' Szépség között. Bonaparte* nem maradt adós fejelettel: mert kedvesen mutatván a' mellette ülő kellemetes két Személyekre, így szólott a' Tiszthez: „*Nem fél e' tehát meg-bántani egyiket szintügy, mint a' másikat?*”

A' Trónus' leg-erősebb gyámolának tartja az Ifjú Pruszíziai Király, Alattvalóinak szíves szeretetét, melyet ugyan azért igyekezik is meg nyerni egész Birodalmában; 's különösen Déli-Pruszíziában is: a' hol kegyelmességének szembetűnő jeleit tapasztaltatta mind azon Nemesekkel, kik, az 1794-dik eszt. béli szerentsétlen felzúdulásban való részvételért fogságban tartótt.

ték bús napjaikat. Sokakat közzülök egészen fel-szabadított a' büntetés alól; másoknak is igen könnyítette a' sorsokat. Gróf *Niemejevskynek* visszadadta a' jószágait, melyek már konfiskáltattak vala azért, mivel a' büntetéstől való félelemből külföldre vette magát a' Gróf. — A' Berlieni Szegényekre nézve léjjebb szállította a' Király, a' tüzi fa' árrát.

Az özvegy Pruszsziai Királyné, anyyi alamisnát osztogatott ki, jó-szívűségéhez képest a' Szegényeknek, hogy a' végett tett adósságának ki-fizettetése eránt meg-kérte már most a' Fiát a' Királyt. Ezen Ifjú Felségnek az édes Annyához ily környülállásokban való maga ki-nyilatkoztatása, valóban figyelmetességet érdemel. Ígérte, hogy mindenkor fogja tőle ki-telhetőképpen telyesíteni a' maga F. Annyának kívánságát, a' kit mindenek felett tisztelet: hanem hogy most egészen ki-fizethesse az említett adósságot, nints módja benne; küld azonban első segítségül, egy afzsignátziót nyóltzvan ezer tallérokra, mely summát örömet ad, mivelhogy azt Korona-örökösé' korábann gyűjtögete öfzfe.

Angliai nemes szívűség' jele.

Meg-haladja a' hat ezeret, azoknak a' Szerentsetlen Fr. Kiköltözött Papoknak száma, a' kik már 5 esztendőktől fogva

találják menedék-helyeket, Angliában. A' mely alamisna, önként való jó indulatból gyült öszsze a' nagy lelkű Anglusoktól ezen Szerentsétleneknek számkra két ízben, nyóltz száz ezer forintra ment. Annakutánna az Igazgató-Hatalom vette őket egyenesen gondviselése alá. Az Oxóniai Univerzitás is nevezetessen szép áldozatot tett e' részben az emberiségnek: mert egynehány ezerfzer ki-nyomtatattatta az Új-Testamentomi Sz. Írást, a' *Barboui* ki-adás szerint, melyet igen kedvellenek a' Frantzia Papok, 's négy ezer Nyomtatmányt ingyen ki-olztatotr az oly ügyefogyottaknak, kik még tsak egy új Testamentomot se' vihettek ki magokkal a' Fr. földről. Néhai Fr. Püspök *St. Pol de Leon* vígyázott a' nyomtatásra, némely hasonló sorsú Pap-társáival egygyütt, mint a' titulussa is mutatja ezen Új-Testamentcminak: *Novum Testamentum Vulgatae Editionis, juxta exemplum Parisi editum apud fratres Barbou. Sumtibus Academiae Oxoniensis in usum Cleri Gallicani in Anglia exulantis. Cura et studio quorundam ex eodem Clero Wintoniae commorantium. Oxonii 8. e Typogr. Clarend. 1796.*

Neveltséges történet.

A' Basileai Püspökséghez tartozott *Newveville* Város' Tanáttsa, midőn meg-értette volna, hogy ezenn Város is a' nevezett Püspökségnek minden más részeivel egye-

temben a' Fr. Respublikához fog kaptos-
lódni: egy Deputátziót nevezett ki, az ér-
kezendő Fr. Követek' eleibe; és a' leg-
öregébbik Polgármesterre bízta ezen Depu-
tátziónak ki-vezetését, valamint a' közönsé-
gést és ajánlást is. Meg-lévén már e'
Rendelés, hírt vesz a' Tanáts, egy tso-
port jeles tekintetű Lovasságnak veres haj-
tókás kék ruhákban a' Város felé való kö-
zelgetéséről. A' Deputátusok mindjárt fel-
öltözködtek hivatali ruhájokba, 's a' Ta-
náts Szolgáló-Legényeit magokhoz vévén
ki-mentek tzeremóniásan a' Város' Kapu-
já' eleibe, 's ott várták a' Lovásokat, kik
mihelyt el érkeztek: mindjárt hozzá kez-
dett a' Deputátzió' Feje egy Frantzia Be-
szédhez, melyben pattogós hanggal aján-
lotta az egész Városet, és különösen a'
maga Familiáját is a' Fr. Respubliká' ke-
gyelmébe. A' Vendégeknek tsak el állott
szemek szájak ezen különös tisztelettételen:
de még a' Deputátusoknak is, az Idege-
nek' kérésénn, mely német nyelvén volt
intézve a' Polgármesterhez, 's abból ál-
lott, hogy engedődnék meg nekik, hadd
mutathatnák remekjeiket a' mesterséges lo-
vaglásból és kötelen való tántzolásból. Ily-
lyen Mesteremberek voltak t. i., a' kiket
Frantzia Tiszteknek gondolt a' *Neuvevillei*
betsületes Tanáts.

Béts.

A' Therésiánumba érkeztek már fel-
émelyek a' Magyar Stipendista-Ifjak köz-

zül. Ha mind helyben lesznek: akkor elfognak kezdődni, a' magyar lészkek is. Neveik, az említett Ifjakknak, következők: Gróf *Bertsényi* László, Bárá *Fischer* Pál; B. *Mednyánszky* János; *Munkácsy* János; *Fáy* Bertalan; *Nagy* Péter; *Piastsek* Jenos; *Revitzky* Ádám; *Beöthy* Károly; *Schmitth* Károly; *Bikkessy* István; *Tokody* Ferentz; *Szentiványi* Farkas; *Boros* István; *Klobusitzky* József.

Magyar Ország

Komárom Vármegye' fel-keltt Nemesséinek Seregétől, következő jeles Beszéddel vett bútsút a' Vezére, Ifjabb Fogarasi *Nádasdy* Mihály Ő Nga Decemb. 29-dikénn:

Vitéz Pajtásim!

Ő Felségének kegyelmes Királyunknak, mind Ns Megyénkhez, mind pidig hozzám útasított kegyes parantsolatja' ereje mellett már ezen Ns Seregnek is a' szélyel-ofzlás tudtára adatik; minthogy pedig én részemről már nem reménylhetem, hogy ezen Nemes Sereget, ilyen Karban még ennekutánna is együtt találhassam; kívántam, mint ezen Gondviselésem alá bízattatott érdemes Férjfiaknak Vezére, az egész Nemes Seregtől bútsút venni, és egyfzersmind hozzám mutatott szívés hajlandóságokat, mind a' Fő- mind az Al-Tiszt Uraknak, mind pedig átaljában az egész

Nemes Seregnek is érzékeny háládatofsággal megköszönni, mivel azt eltitkolnom lehetetlen, hogy azon Ditséretnek és Erdemnek ki-mondására, a' melyet ezen Nemes Sereg, Királyához, és Hazájához ki-mutatott Hüségeért, és Anya megyéjének Ditsőséget szerzendő fáradhatatlan Iparkodásáért érdemel, elégtelen vagyok: Vegyék tehát Jó néven Vitéz Pajtásaim ezen Bútszó Közönetemet, és elhitessek magokkal, hogy noha ezt, egy részt az okozta légyen, hogy illy állapotban e' Nemes Sereget többet találni nem remélhetem, de valóságosabb, és fontosabb oka az, hogy mind ezeknek személyes ki-mondására, azon belső érzékenység, melyet az Uraktól való megválasom okozott, elégtelenné tett: Nem marad tehát már egyéb hátra, hanem hogy minden alkalmatosságokat ohajtva elvárjak, melyekben ezen Igaz Szív-béli Hajlandóságomat a' leg-tökéltessebb Jelekkel megbizonyíthassam, és valóban csak egyedül akkor is vélem magam szerentsésnek, midőn Vitéz Pajtásaimnak ki-mutatott szívességeket hasonló Háládatossággal vizontagolhatom: Egyéb aránt pedig ajánlom mindnyájoknak ennekutánna is, az Fejedelmünkhöz köteles Hüséget, a' rendes életet, és Elöl-Járóikhoz tartozó engedelmességet, 's kinek kinek sok szerentsét kívánván tapasztalt szívességeket továbbá is kérem.